

téma - základná myšlienka, námet *diela*; pozri *motív*, *interpretácia*, *ikonografia*; *idealizácia*; *novozákonné témy a motívy*

Tematín - pozri *Slovensko*

<https://sk.wikipedia.org/wiki/Temat%C3%ADn>

Maketa hradu Tematín

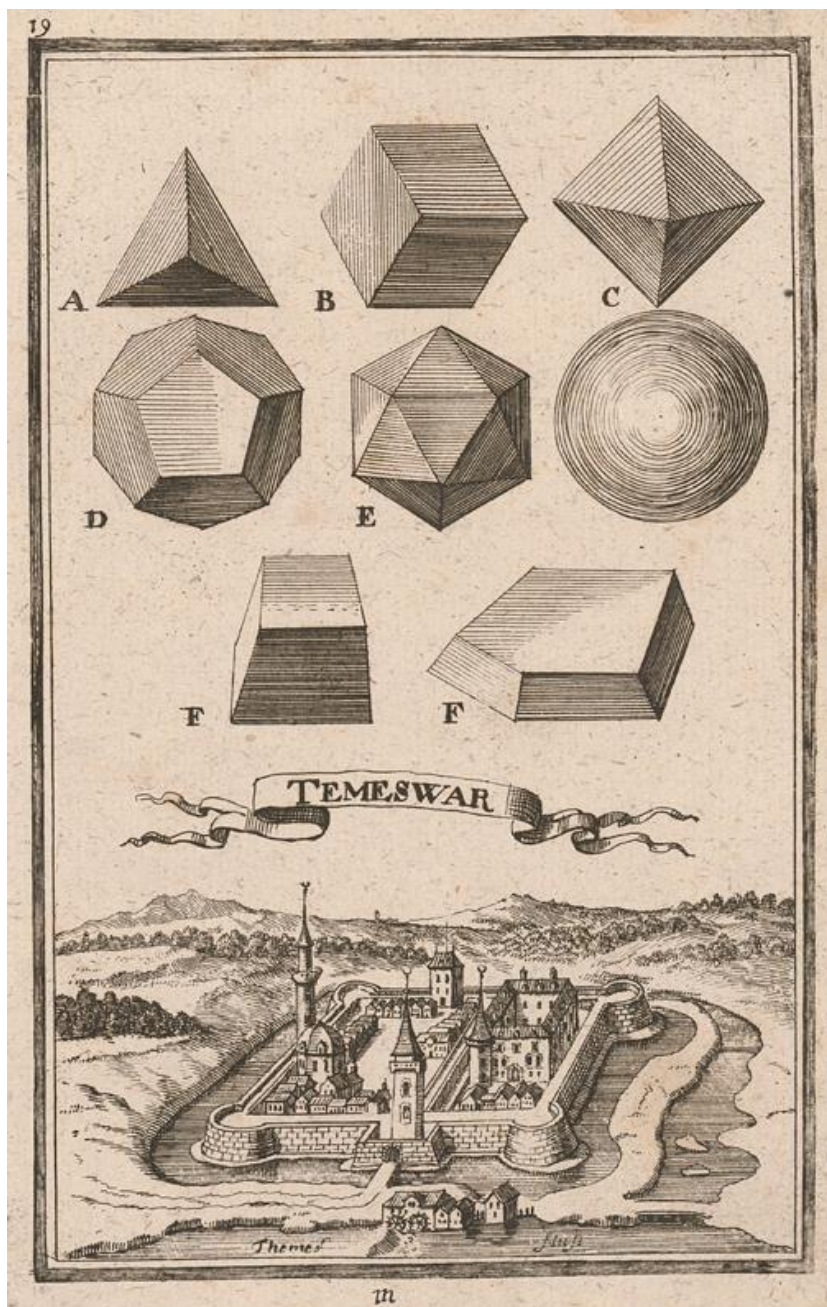
J. Krutek: Hrad Tematín (1945)

temenos - *altis*; grécky *posvätný okrsok* s ochranným múrom *peribolos* a monumentálnou vstupnou bránou *propylajami*; pozri *fánum*; *Akropolis*

<http://it.wikipedia.org/wiki/Temenos>

Temešvár - pozri *Rumunsko*

<https://sk.wikipedia.org/wiki/Teme%C5%A1v%C3%A1r>

G. Bodenehr st.: Temešvár (rytina, geometrická figúra, 1720-1750)

Temis - gréc. Θέμις/Themis; lat. *Themis*

-v gréckej mytológii *Titánka*, dcéra *Gaii* a *Urána*, bohyňa spravodlivosti; nazývaná niekedy druhou *Diovou* manželkou; mala s ním šesť dcér: tri *Moiry* a tri *Hóry* (pozri *Tallo*); stála vždy pri *Diovi*, keď zasadol na zlatý trón a vykonával sudcovskú funkciu; u Rimanov splývala *Temis* s *Diké* v jednu bohyňu práva a spravodlivosti *Iustitiu*; podľa niektorých autorov mala *Temis* okrem dcér s *Diom* aj dvoch synov s *Titánom* *Iapetom*, *Prometea* a *Epimetea*; niekedy sa však za ich matku považuje *Okeanida* *Klymene*; *Temis* zobrazovaná so zviazanými očami, rohom hojnosti a váhami v ruke; pozri *teogónia*

<http://it.wikipedia.org/wiki/Temi>

<http://az.wikipedia.org/wiki/Titanlar>

temnosvit - tiež *šerosvit*, *chiaroscuro*, *clair-obscur*, *camaieu*; *Baleka*: v maliarstve a grafike termín pre výtvarný výraz založený na vzťahu svetla a tieňa, vyjadrovaní prechodov medzi nimi, mäkkej modelácie,

farebného scelenia a dosiahnutia obsahových významov (tajomnosť deja, intimita atmosféry); technika *malby valérovej*, v ktorej určujúcou farebnou je sivá farba, olivová *zeleň* a *hned'*; temnosvit má podobu hmlového *sfumata* alebo naopak *tenebrizmu*; syntézu týchto dvoch prúdov predstavuje *Rembrandtova* tvorba; temnosvit našiel svoje pokračovanie a uplatnenie aj v neskoršej tvorbe, v *akademickej malbe*, tvorbe *surrealistov*, v *magickom realizme*; pozri *grisaille*, *verdaccio*, *camaieu bleu*, *camaieu verte*, *camaieu rouge*; *kolorizmus*; *Nočná hliadka*; *mníchovská škola*, *Majster treboňského oltára*, *Rembrandt*, *U. da Carpi*

<http://en.wikipedia.org/wiki/Chiaroscuro>

Rembrandt: Jeremiáš narieka nad stratou Jeruzalema (17.st.)

G. Dou: Dievča pri okne (1660)

A. Sallaert: Alegorická scéna (camaieu brun, 1657)

U. da Carpi: Diogenes (šerosvitový drevorez)

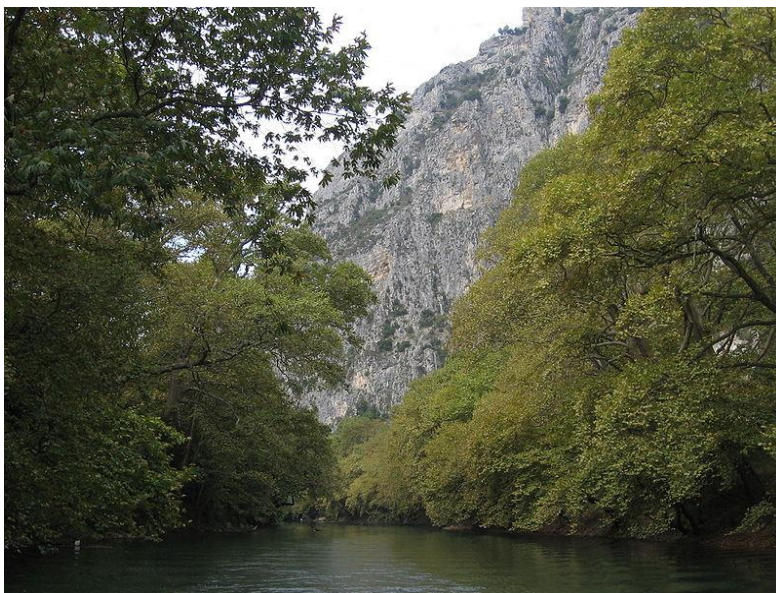

G. Dou: Čítanie biblie (1645)

temnota, temný - pozri *tma*

Tempé - www: staroveké meno priepasti v severnej *Thesálii*, ktorá sa nachádza medzi horou *Olymp* na severe a horou *Osa* na juhu; údolie je dlhé 10 km, v blízkosti asi 25 metrov hlboká a 500m dlhá rokľina, ktorou preteká rieka *Peneus*, ktorá ústi do *Egejského mora*; údolie Tempé ospevovali grécki básnici, nachádzal sa tu *Apolónov chrám*, korunovali sa tu víťazi *pýthijských hier*; údolie bolo miestom, kde žil *Apolónov syn Aristaios*, ktorého mu porodila *Nymfa Kyréne*; tu bolo tiež miesto, kde uhryzol had *Eurydiku* a začal tak príbeh gréckeho speváka *Orfea*

http://it.wikipedia.org/wiki/Valle_di_Tempe

Roklina údolia Tempé s riekou Peneus

Tizian: Oreus a Eurydyka

tempera - z tal. *tempere* – „miešať“

-až do 15.st. takmer na všetkých stredovekých *tabuľových maľbách*; neskoršie vytlačená *olejomalbou*; pozri *koptské umenie*

1) *maliarska technika* používajúca farbu zloženú z farebného prášku (pozri *pigmenty*) a *pojiva*: *kazeín*, *glej* alebo *vaječná emulzia* (pozri *pojidlo vaječné*); rozpustná vo vode alebo oleji; technika nesplývavých, nepriesvitných, nelesklých farebných tónov; obľúbená v stredovekej *maľbe nástennej* aj *tabuľovej*, v *olejomalbe* využívaná ako *podmalba*; dovoľuje rýchlu kresbu ale nevýhodou je zmena svetlosti farebného tónu po zaschnutí; môže sa kombinovať s *pastelovou maľbou*, *olejomalbou*; pozri *impasto*; *cera colla*

2) všetky *farby* spojené emulznými *pojidlami*; pozri *emulzia*, *cerasin*; *kerotix*

www: *tempera* je vynález Egypťanov, ktorí ňou maľovali *sarkofágy*; veľa *fajjúmskych portrétov* používalo *temperu*, niekedy v kombinácii s *enkaustikou*; podobná technika bola použitá už v starovekých a rane stredovekých *maľbách* nájdených v jaskyniach a skalných chrámoch v Indii (pozri *Adžanta*, *Elóra*); vysokou umeleckou kvalitou sa vyznačujú *maľby* v jaskyniach Bagh

v rozmedzí konca 4.st. a 10.st. a v 7.st. v prírodných skalných prístreškoch Ravan Chhaya v okolí indickej dedinky Sitabinji; tempera bola známou výtvarnou technikou v klasickom svete, kde sa zdá, bola odvodená z enkaustiky; bola hlavnou technikou doskovej maľby a iluminácie v Byzancii a stredovekej a rane renesančnej Európe až do r. 1500; napr. každý zachovaný Michelangelov panel je vaječnou temperou; olejové farby (pozri *olejomaľba*) môžu mať svoj pôvod v *Afganistane* 5.-9.st. a na Západ sa dostali v stredoveku, aby nakoniec nahradili temperu; olej ako médium nahrádza temperu v priebehu 15.st. v rane holandskom maliarstve, okolo 1500 v Taliansku; v 19.-20.st. prichádza občasný návrat k tempere medzi *prerafaelistami*, umelcami *sociálneho realizmu* a ď.; temperová maľba dodnes je požadovaným médiom pravoslávnych ikon; pôvodná temperová maľba je tradične vyrábaná ručným brúsením suchého práškoveho pigmentu a média, ako je vaje, lep, med, voda, mlieko (v podobe kazeínu) a rôznych rastlinných ingrediencií; maľba začína umiestnením malého množstva pigmentovej pasty na paletu, misku alebo misky a pridaním asi rovnakého objemu pojiva a miešaním oboch zložiek; niektoré pigmenty vyžadujú o niečo viac pojiva, iné menej; niekoľko kvapiek destilovanej vody sa po častiach pridáva na dosiahnutie požadovanej transparentnosti; platí, že čím viac vaječnej emulzie, tým transparentnejšia maľba; tempera je tiež obraz maľovaný touto technikou; temperové obrazy majú veľmi dlhú životnosť, existujú príklady diel z 1.st.; farba, ktorá sa skladá z pigmentu a lepidla, ktorá sa dnes bežne používa pod názvom „temperová farba“ sa líši od tradičných temperových farieb; niektoré z použitých pigmentov tradičnej stredovekej temperovej techniky, ako napr. rumelka (obsahuje ortuť), nerasty obsahujúce arzén alebo olovo (bieloba) boli vysoko toxické; väčšina umelcov dnes používa moderné syntetické pigmenty, ktoré sú menej toxické, ale majú podobné farebné vlastnosti starších pigmentov; napriek tomu aj dnes je veľa, ak nie väčšina moderných pigmentov je stále nebezpečná, preto je potrebné udržiavať ich v mokrom stave, aby sa zabránilo vdychovaniu ich prachu; nakoľko temperové farby rýchlo schnú, práca s nimi vyžaduje tenké priehľadné alebo nepriehľadné vrstvy; technika umožňuje množstvo malých ťahov štetca; keď je štetec suchý, vzniká hladký matný povrch; vzhľadom na to, že nie je možné tvoriť silné vrstvy farebnej hmoty, temperové farby zriedka majú sýtosť olejomaľby; na druhej strane temperové farby sa s vekom nemenia, netmavnú, nežltnú, ale vekom sa stávajú priehľadnejšie; tempera má najlepšie absorčné vlastnosti preto, že má nižší obsah olejov; pri maľbe s dodržiava postup „hustý cez tenký“, nikdy nie naopak; ako podklad sa používa nepružné *gesso*, drevená doska a dnes tvrdý *masonit* alebo hrubá lepenka; hoci sa (možno pre svoju technickú náročnosť) dostala do nemilosti v renesancii a baroku, bola pravidelne opäť používaná neskoršími umelcami ako bol W. Blake, nazaréni, prerafaelisti, Joseph Southall; výrazné znovu oživenie nastalo v 20.st.; v európskej tvorbe Giorgio de Chirico, Otto Dix, Eliot Hodgkin, Pyke Koch; v americkej tvorbe umelci v rámci *Regional art*: Andrew Wyeth, Thomas Hart Benton a jeho žiak Roger Medearis; americkí *expresionisti* Ben Shahn, Mitchell Siporin a John Langley Howard; americkí stúpenci *magického realizmu* George Tooker, Paul Cadmus, Francúz Jared, Julia Thekla a Louise E. Marianetti; americkí stúpenci sociálneho realizmu Kyra Markha, Isabel Bishop, Reginald Marsh; ďalej Hayes Miller, William C. Palmer, Noel Rockmore, Edward Laning, Anton Refregier, Jacob Lawrence, Rudolph F. Zallinger, Robert Vickrey, Peter Hurd a sci-fi umelec John Schoenherr; mimo Ameriku ďalší umelci 20.st.: Philip Aziz, Ernst Fuchs, Antonio Roybal, George Huszár, Donald Jackson, Tim Lowly, Jim Lutes, Helen Clapcott, Altoon Sultan, Grégoire Michonze, Saul Shats, Sandro Chia, Jon Gernon, Michael Bergt, Tim Donovan, Alex Colville, Peca Rajkovič, Beverley Bonner, Estefan Gargost, Elaine Drew, Fred Wessel, Kimberly Zsebe, Daniel Ambrose, austrálsky umelec Jeremy Gordon a Suzanne Scherer a Pavel Ouporov (rusko-americkí umelci) a Catalin Alexandru Chifan (rumunský umelec); v Indii: Ganesh Pyne, pravdepodobne najlepší maliar svojej generácie, ktorý temperou maľoval väčšinu svojich neskorších diel

<http://en.wikipedia.org/wiki/Tempera>

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Tempera>

L. Monaco: Klaňanie troch kráľov (tempera na dreve)

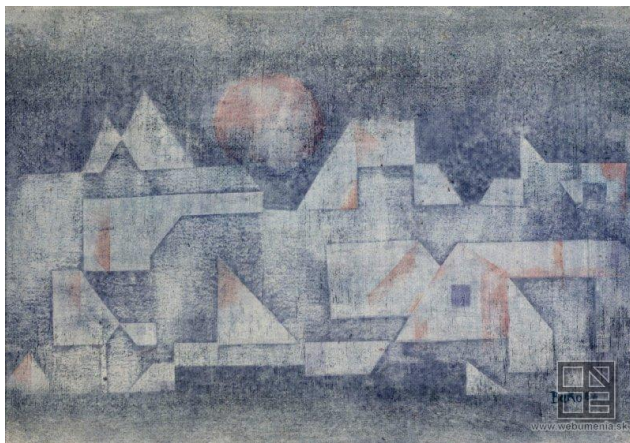
W. Blake: Ilustrácia ku Knihe Jóbovej (tempera, 1800)

V. Hložník: Figurálna variácia III.

J. Cifra: Bratislavské nábrežie po daždi

J. Beňo: Ticho

tempera grassa - www: tempera s pridaním oleja v nie viac ako v objemovom pomere 1:1 s vaječným žĺtkom, tvorí vo vode rozpustné médium s mnohými farebnými efektmi olejovej farby, hoci nemôže byť maľovaná tak husto ako *olejomalba*

Raphael: Korunovácia Panny Márie (tempera grassa, 1502-1504)

tempera kazeínová - pozri *kazeínová a vápenná maľba*

tempera kazeínová s olejom - zloženie:

- 100 hmot. dielov kazeínu
- 250 hmot. dielov vody
- 8 hmot. dielov čpavku
- 50 hmot. dielov *oleja makového*
- 300-500 hmot. dielov vody po emulgovaní

tempera kazeínová so živickou - zloženie:

- 10 hmot. dielov *mastixového laku* (1diel *mastixu* + 3 diely *francúzskeho terpentínu*)
- 8 hmot. dielov drobnopokrájaného vosku, rozpusteného v malom množstve terpentínu
- 10 hmot. dielov *kazeínového* roztoku
- 10 hmot. dielov destilovanej vody

tempera škrobová - zloženie a postup:

100g zemiakového škrobu rozmiešané s 2000 ml vody, pridať 10g hydroxidu draselného, zahrievané vo vodnom kúpeli, po rozpustení počas stáleho miešania 50g benátskeho *balzamu* a 50g *lanového oleja*; vzniknutú *emulziu* zriediť podľa potreby 1000ml vody

tempera vaječná - zloženie:

- 3 celé vajcia (1 vajce - 1 objem. diel)
- 1,5 objem. dielu *polymerovaného oleja*
- 0,25 objem. dielu glycerínu

http://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B9%80%E0%B8%94%E0%B8%B5%E0%B8%A2%E0%B8%A3%E0%B8%B4%E0%B8%84_%E0%B9%80%E0%B8%9A%E0%B8%B2%E0%B8%97%E0%B9%8C

D. Bouts: Portrét muža (olej, vaječná tempera na dreve, 1462)

tempera vaječná-žltková - stará klasická technika *tempery* využívaná do 15.st.; postupne vystriedaná *olejomalbou*; riediteľná vodou, vyrábaná zmiešaním vaječného žltka s pigmentom a destilovanou vodou; na povrchu zanecháva tenkú, veľmi tvrdú vrstvu; nové typy obsahujú aj trochu *ľanového oleja*, pomalšie preto zasychajú, sú pružnejšie a ľahšie sa s nimi pracuje; maľba sa nanáša vo viacerých *lazúrnych* vrstvách; tradičný *podklad* tvorí *šeps kriedový/gesso*; zloženie vaječnej-žltkovej *tempery*: 3 objem. diely žltka, 1,5 objem. dielov *oleja makového*, 1 objem. diel destilovanej vody, 1 objem. diel roztoku *arabskej gummy* (1:1 vo vode)

www: vaječná tempera je najbežnejšou formou klasickej temperovej techniky; najčastejšie sa pre ňu používa ako pojivo iba vaječný žltok; po odstránení bielka sa vaječný obsah žltka s prepichnutou membránou nechá visieť nad nádobkou, do ktorej obsah žltka odkvapkáva; vaječný žltok nikdy nie je použitý samotný s pigmentom, lebo rýchlo usychá a praská; preto sa hneď v určitých pomeroch pridávajú rôzne látky; jeden recept uvádza pomer žltka s octom 1:1, ostatné píšu o bielom víne (1diel žltka, 2 diely vína); niektoré maliarske školy používali vodu; farebná zmes si musí neustále zachovávať rovnováhu „mastnej“ a „slabej“ konzistencie pridávaním správneho množstva vody a žltka; ak v teple hmota schne, umelec pridáva viac vody a vyvažuje to hrubšou vrstvou žltka pri kontakte so vzduchom; ako náhle je hmota pripravená, nastáva čas maľby; vaječná tempera je odolná proti vode, ale nie je vodotesná; použitie celých vajec alebo iba žltka má rôznu platnosť; ostatné prísady ako sú oleje, voskové emulzie môžu meniť celé médium; vaječná tempera nie je pružná farba a vyžaduje pevnú maliarsku podložku, lebo maľba na plátne by spôsobovala praskanie a odpadávanie kúskov farieb

pozri: *pojídlo pre nástennú temperu, pojídlo temperové, pigmenty temperové*

tempera vosková - enkaustika voskotemperová

tempera vosková so žltkom - zloženie a postup:

2 objem. diely včelieho vosku, rozpustené v *terpentíne francúzskej* v pomere 1:2 a rozotrené s 3 dielmi vaječného žltka (1 žltok = 1diel), pomaly rozriedené destilovanou vodou (2 objem. diely)

temperament - pozri *farebná symbolika štyroch temperamentov*

Temperantia - v kresťanskej alegórii *umiernenosť* a *striedmosť*, zobrazovaná ako žena s kružidlom, presýpacími hodinami a ďalšími *atribútmi*, s rovnakými ako má *Sobrietas* (*triezvosť*, *zdržanlivosť*); pozri *Cnosti a neresti*; *atribúty, symboly, alegórie a prirovnania*

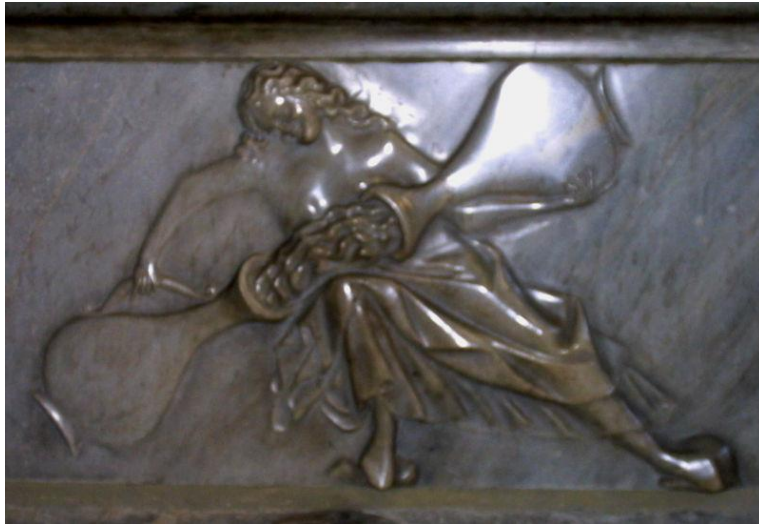
www: jedna zo siedmich cností, ktorá obsahuje primeranosť, zdržanlivosť a mieru, umiernenosť, vnímanie plnou myslou a sebaovládanie; umiernenosť je často chválená v Starom zákone (*Abakuk 18,30*) a Novom zákone (List Timoteovi 2,12)

[http://en.wikipedia.org/wiki/Temperance_\(virtue\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Temperance_(virtue))

<http://fr.wikipedia.org/wiki/Temp%C3%A9rance>

<http://it.wikipedia.org/wiki/Temperanza>

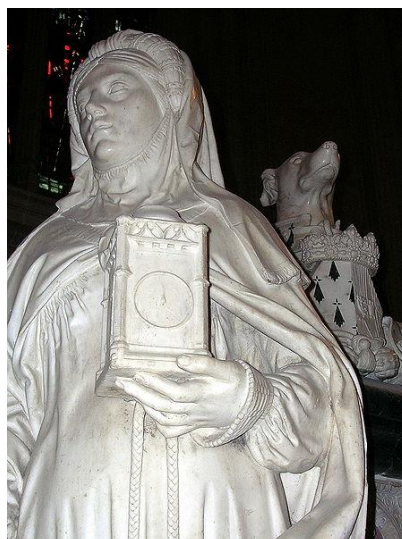
<http://de.wikipedia.org/wiki/M%C3%A4%C3%9Figung>

Temperantia (Bamberská katedrála, 12.st.)

P. Brueghel st.: Temperantia (16.st.)

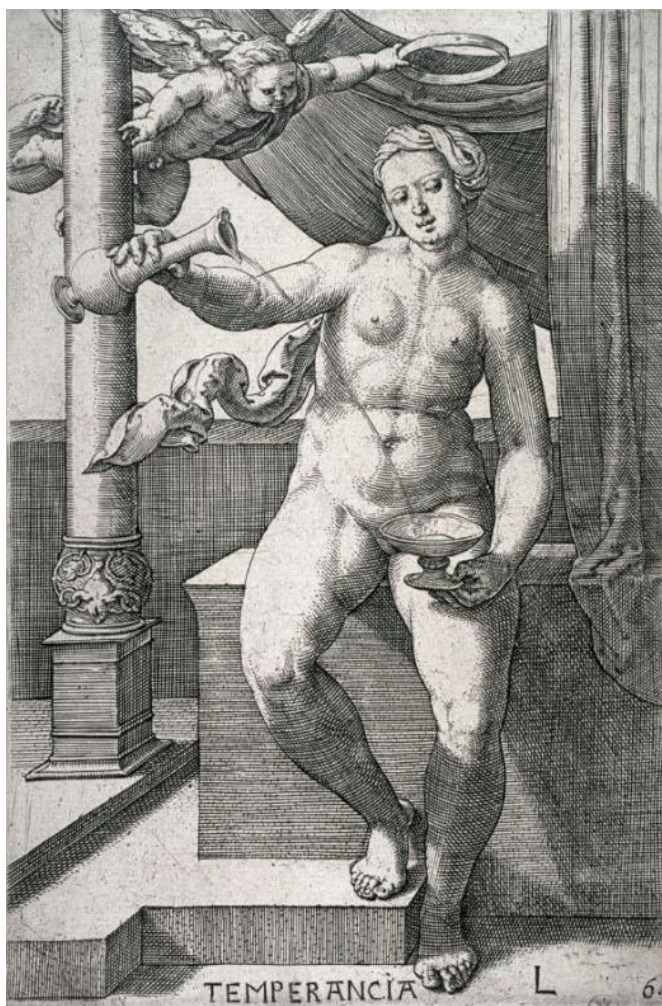
Temperantia (Communa, Bretónsko)
Temperantia (tumba Francois II. Bretónskeho, 1486)
Giotto: Temperantia

A. Veneziano podľa Raffaela: Alegória Temperancie (1517)

B. Beham, H. S. Beham: Temperantia (rytina zo série Kardinálne cnosti, 16.st.)

L. van Leyden: Temperancia (lept, sedem cností, 1530)

L. Giordano: Alegória Temperancie (17.st.)

L. Giordano: Temperancia (freska v Galérii Palazzo Medici-Riccardi, Florencia, 1684-1686)

Tiepolo: Temperantia (18.st.)

temperovanie - z tal. tempere – „miešať“; miešanie *pigmentov* tak, aby sa dosiahol požadovaný *odtieň* farby;
pozri *tempera*

temperové pigmenty - *pigmenty temperové*

Tempest Pierce - (†1717); anglický predajca tlače, najznámejší sériou *Výkriky Londýna* (angl. *Cries of London*; pozri *P. Sandby*); možno že bol žiakom a asistentom *Václava Hollara* a niektoré z týchto tlačí nesú jeho meno ako vydavateľa, ale nie je žiadny skutočný dôkaz, že by vždy praktizoval rytie; pozri *remeslá, umelecký obchod*

http://en.wikipedia.org/wiki/Pierce_Tempest

P. Tempest (vydavateľ): Fúzatý umelec v klobúku a kostýme popri otvorenej truhlici a oblečenej opici (18.st.)

M. Laroon I, P. Tempest (vydavateľ): Clark, majster anglického držania tela (z cyklu Výkriky Londýna, 1733)

Tempesta Antonio - (†1630); taliansky maliar a rytec, ktorého umenie tvorilo spojnicu medzi barokovým Rímom a kultúrou v Antverpách; pozri *Turínske plátno*

http://en.wikipedia.org/wiki/Antonio_Tempesta

A. Tempesta: Vystavenie rubáša v Turíne (rytina, 1613)

A. Tempesta: Minerva mení Arachne na pavúka (lept, 1606)

A. Tempesta: Lov na rozmanité zvieratá a bojová scéna (17.st.)

A. Tempesta: Lov na levy (rytina, 1608)

Tempesta Pietro - tiež *Pieter Mulier*; pozri *marinizmus*

https://www.google.sk/search?q=Tempesta+Pietro&espv=2&biw=1858&bih=995&tbm=isch&imgil=yC6pvyQj0maW1M%253A%253BoGF5aeWYdwdKlM%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fwww.artclon.com%25252Fartist%25252Ftempesta-pietro-pieter-mulier%25252F&source=iu&pf=m&fir=yC6pvyQj0maW1M%253A%252CoGF5aeWYdwdKlM%252C&usg=__gULr8VmnodikfhNPfYcL4sDmNU%3D&dpr=1&ved=0CF0Qyjc&ei=sj_fVKqeOpLmaKisgbAO#imgdii=&imgsrc=ueZEb2_jpF43NM%253A%3B5LH1Psgif3yn0M%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.popsoarte.it%252FTemplatesUSR%252FSite%252FIT%252FTemplatesUSR-Site-img%252Fopere%252FCristo_salva_Pietro_dalle_acque.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.popsoarte.it%252FFixedPages%252FIT%252FopereControl.php%252FL%252FIT%252Fid%252F13%252Faction%252FScheda%3B613%3B430

P. Tempesta: Búrka na mori (1690)

templári - od lat. templum – „chrám“ (v Jeruzaleme); príslušníci stredovekého cirkevného *rytierskeho rádu*, založeného 1119 na ochranu *pútnikov* do *Palestíny* (pozri *johaniti*); rád zrušený na podnet Filipa IV. Pekného roku 1312 a krvavou cestou likvidovaný, majetky rádu zabavované v prospech kráľovskej pokladnice; templári totožní s *rytiermi svätého hrobu*; pozri *križ jeruzalemský*, *slobodomurárstvo* (Delet); *križiaci s červenou hviezdou/križovníci*

SPECTRUM: elitná jednotka katolíckej cirkvi, nielen vojaci, ale aj zásobovacia a podporná jednotka, organizácia, ktorá postupne prerástla všetkými európskymi štátmi, najmocnejšia inštitúcia Európy; pôvodne tvorila templárov skupinka francúzskych rytierov, ktorí zostali vo *Svätej zemi* aj potom čo skončila *1.krížová výprava*, vyhlásená *pápežom* Urbanom r. 1096; keď na jej konci vojaci opustili krajinu, bolo potrebné zaistiť ochranu *pútnikov* prichádzajúcich do pomerne nebezpečnej krajiny obsadenej *moslimami*; tejto úlohy sa zhostili rytieri, ktorí naďalej žili na Východe a chceli sa podieľať na *charitatívnej* činnosti a zaistiť si večnú spásu ochranou pútnikov; prví templári vyznávali chudobu a ctili si zbožnosť, vlastnili iba koňa a meč; spočiatku sa k nim cirkevné kruhy správali s nedôverou, lebo si neboli istí, či ide spolunažívanie mníchov a rytierstva dokopy a či templári môžu slúžiť *Ježišovi*, hlásajúcemu lásku a porozumenie; až po desiatich rokoch uznal pápež Urban (1129) templárov ako mnišsky rád katolíckej cirkvi, známy pod názvom *rád rytierov chrámu Šalamúnovho*; križiaci sa pridali k rádu rytierov milosrdných bratov, ktorí slúžili na ochranu pútnikov; za dvadsať rokov existencie rádu sa zmenšovali rady odporcov; najväčším priaznivcom templárov bol Bernard z Clairvoux, ktorý v nich videl nielen

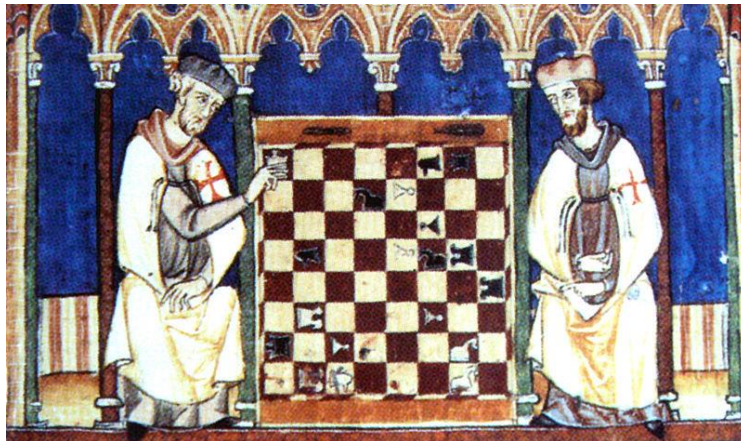
bojovníkov proti moslimom, ale bojovníkov proti *zlu*; pokiaľ templári zomreli v boji, dostalo sa im večného spasenia a boli im odpustené *hriechy*; preto sa nebáli *smrti* a napokon vďaka pevnej disciplíne sa stali najobávanejšou vojenskou silou, prvou profesionálnou jednotkou v Európe od dôb *Rímskej ríše*; templári mali vypracované pravidlá boja a tvrdé zásady; museli vždy poslúchnuť rozkazy veľmajstra, neopustiť bojisko, kým viala ich *zásava* a kým bojovali proti presile 1:3; za zajatých templárov sa nedávalo žiadne výkupné, preto v prípade zajatia mali istotu, že ich nepriateľ zabije; velenie mali v *Jeruzaleme* v *Šalamúnovom chráme* na mieste mešity Al Aksá, o ktorej verili, že má pod sebou ruiny Šalamúnovho chrámu; ďalej držali aj južnú časť plošiny *Chrámovej hory* a mešitu Maruni, kde mali tajne pre svoje kone a ťavy (verili, že v mešite boli pôvodne Šalamúnove stajne); okrem stráženia svätých miest (chrám Božieho hrobu a d.), vybudovali v krajine opevnenia, základne, hliadky a poskytovali hospodárske zvieratá; zaslúžili sa o úspech 2.krížovej výpravy, vedenej francúzskym kráľom Ľudovítom VII. (1147-1148); zreorganizovali armádu, vylepšili si povest' a dostali právo nosiť červený kríž s rozšírenými hrotmi na bielych plášťoch; tým vytvorili prvú stredovekú vojenskú uniformu; templárov niekoľko raz v rozhodujúcich bitkách porazil Saladin a vyvraždil veľkú časť templárskych vojakov (pre porovnanie: počas bitky pri Hattínu padlo 230 rytierov, v bitke pri Cresových prameňoch 60 vojakov); centrami templárov sa v ďalších obdobiach stal Paríž a Londýn; ako odplata za porážku Saladinom bola vyhlásená 3.krížová výprava roku 1189

<http://sk.wikipedia.org/wiki/Templ%C3%A1ri>

http://it.wikipedia.org/wiki/Cavalleria_medievale

http://it.wikipedia.org/wiki/Ordine_Templare

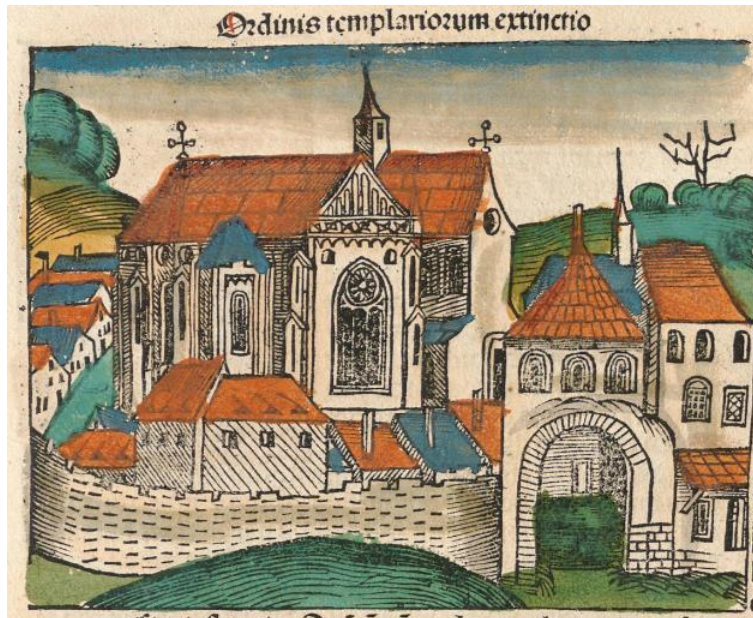
http://sk.wikipedia.org/wiki/R%C3%A1d_templ%C3%A1rov

Templárski rytieri hrajú šach (iluminácia, 1283)

Balduin II. odovzdáva Šalamúnov chrám do rúk prvého veľmajstra rádu templárov Hugensovi de Payns a Godefroiovi de Saint-Omer (iluminácia zo spisu od Guillaume de Tyr: „Les Histoires d'Outremer“, 13.st.)

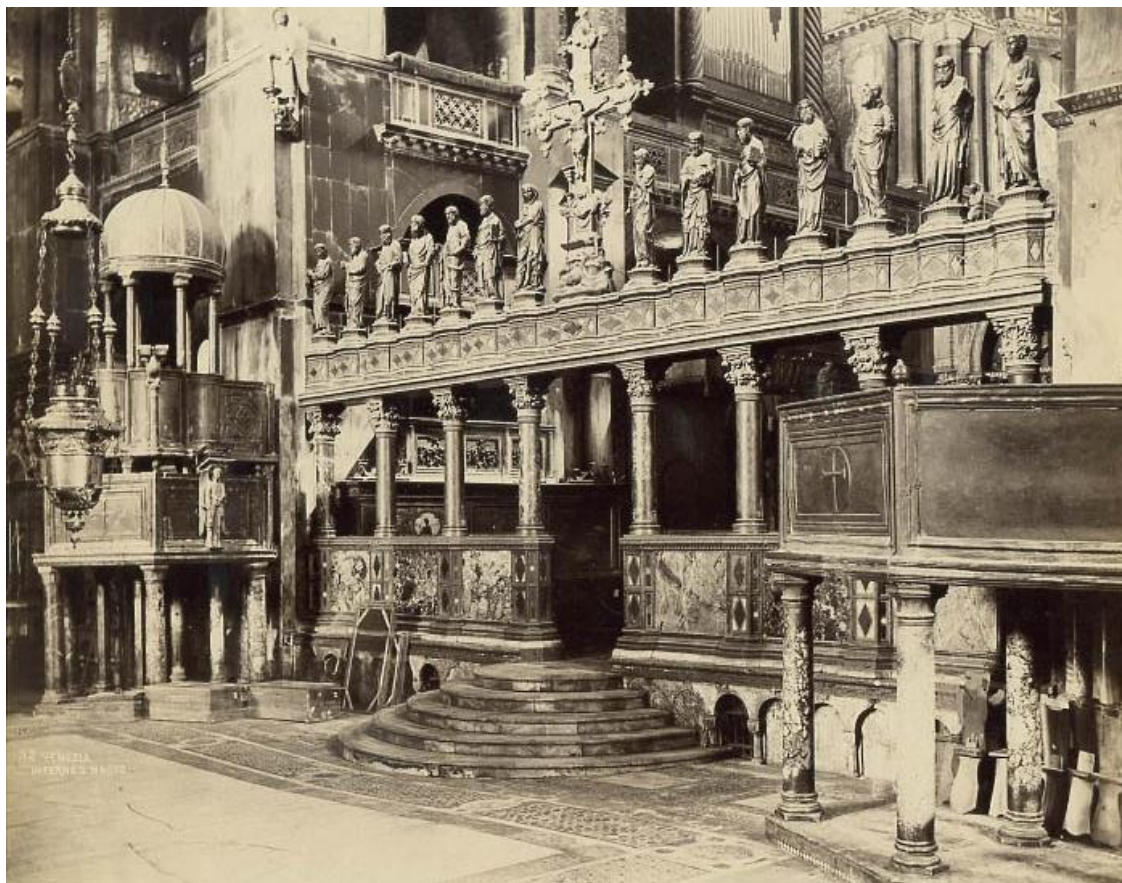

M. Wolgemut, W. Pleydenwurff, H. Schedel: Zničený templársky rád (Norimberská kronika, 1493)

templársky kríž - kríž templársky

templon - z gréc. τέμπλον – „chrám“; funkcia byzantských kostolov pozostávajúca z bariéry oddeľujúcej loď od sviatostí pri oltári; templon z pevného materiálu sa prvýkrát objavil v kresťanských cirkvách okolo 5.st. a nachádza sa v mnohých východných kresťanských kostoloch; spočiatku to bola nízka bariéra pravdepodobne príliš odlišná od *oltárneho zábradlia* a mnohých západných kostolov (*chórová prepážka* ?); templon sa vyvinul do moderného *ikonostasu*, ktorý sa nachádza dodnes v pravoslávnych kostoloch; ten sa obvykle skladá z vyrezaných drevených alebo mramorových stĺpcov podporujúcich *architráv* v podobe trámu ležiaceho na vrchole stĺpcov; troje dvere, jedny veľké centrálné a dvojce menšie po bokoch, vedú do svätyne; templon nemal pôvodne zatieniť pohľad na oltár, ale ako čas ubiehal, ikony visiace z trámov, dosky umiestnené medzi stĺpikmi urobili templon stále viac nepriehľadný; v moderných pravoslávnych kostoloch je bežné, že do otvorov v templu sú špeciálne postavené ikony

<https://en.wikipedia.org/wiki/Templon>

Templum kostola v Benátkach

templum/templ - 1. *posvätný priestor* obkolesený múrmi; tiež označenie pre *synagógu*

2. názov *Jeruzalemského chrámu*/Šalamúnovho chrámu

3. chrámik, romantická stavba v *anglickom parku* (park v Krásnom Dvoře); pozri *romantizmus*

témy a motívy biblie - *biblické témy a motívy*

témy a motívy Nového zákona - *novozákonné témy a motívy*

témy v umení - pozri *umelecké diela, umenie podľa témy*

http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Topics_in_the_arts

Temže - pozri *Londýn, Anglicko*

W. Turner: Windsorský hrad od Temže (1804-1806)

Ch. Hassam: Budova Parlamentu podvečer (1898)

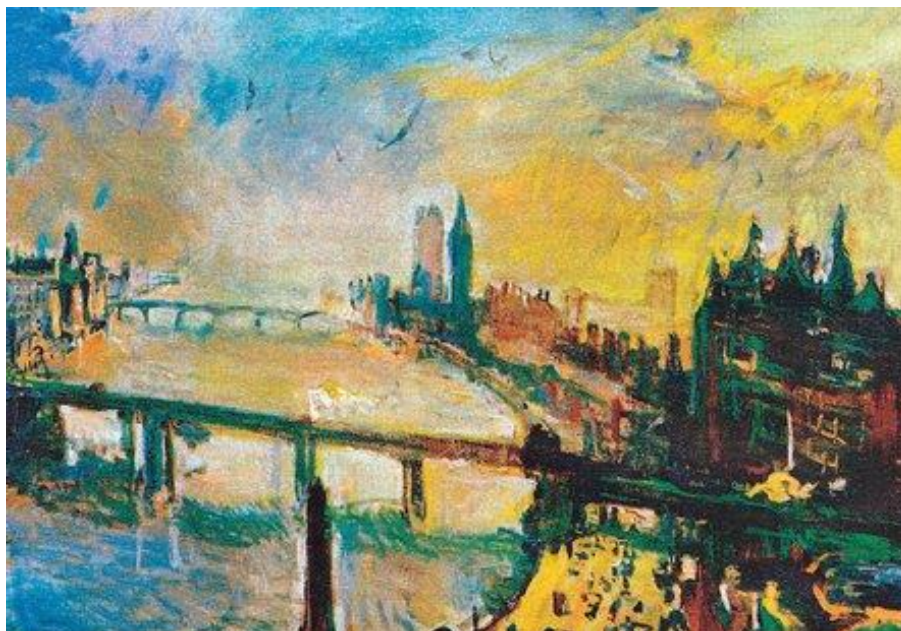
J. Whistler: Variácia v sivej. Temže včasne ráno (1871)

O. Kokoschka: Pohľad na Temžu (1959)

O. Kokoschka: Londýn, Waterloo Bridge (1926)

O. Kokoschka: Pohľad na Temžu (20.st.)

O. Kokoschka: Florencia (1896)

The Ten American Painter - Desat' amerických maliarov

tendai - japonská škola mahájánového *budhizmu*, ktorú založil na začiatku 9.st. budhistický mních SAIC (最澄/Casto), nazývaný posmrtné získaným menom Dengjó Daisi (伝教大師); učenie školy tendai je postavené na čínskej škole Tchien-tchaj (Ci tiantai), *sútre Lotosovej*; pozri *Fénixová hala*

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Tendai>

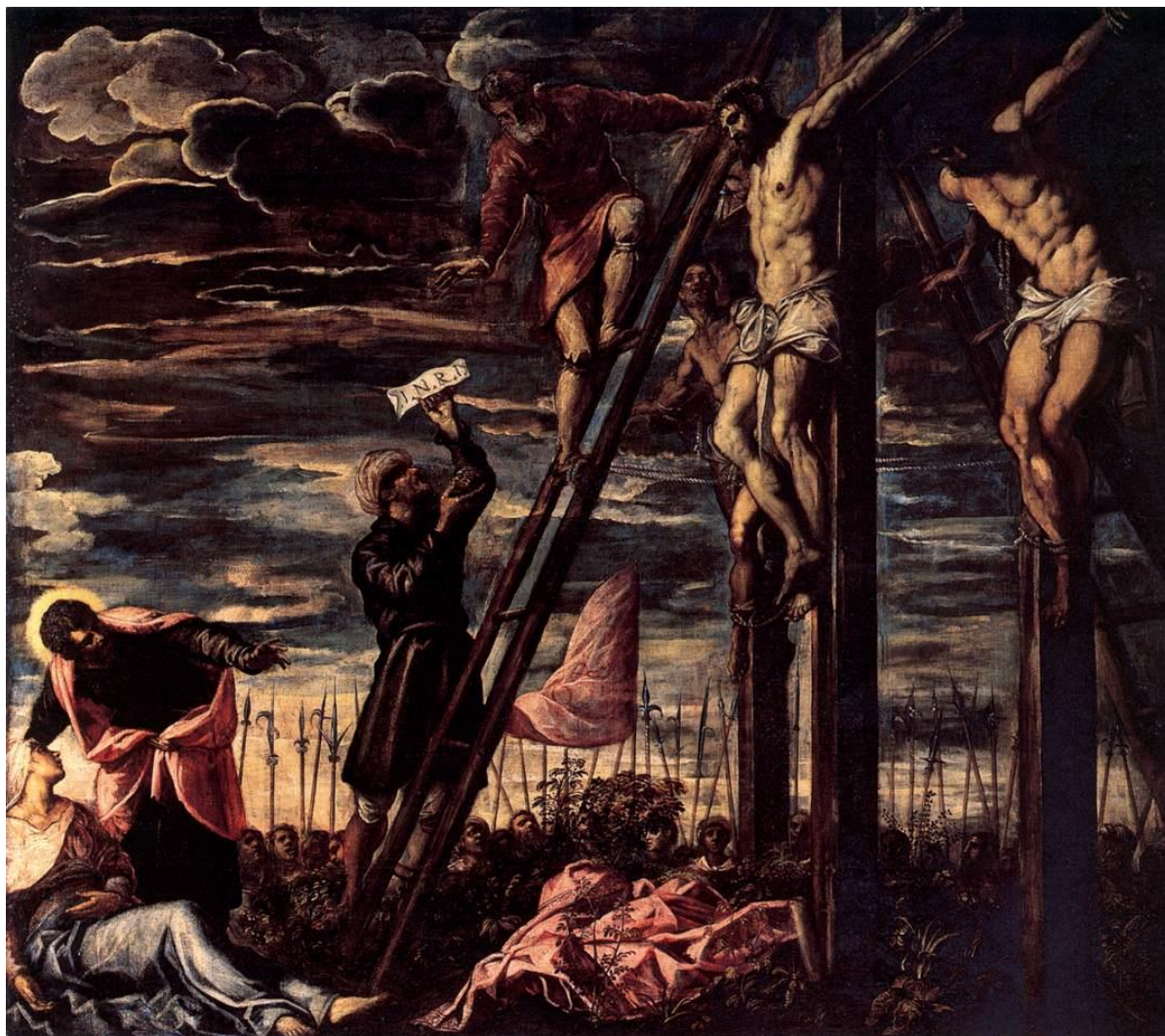

Portrét mnícha Saice (11.st.)

tenerifa - izolovaný kruhový motív v textilnej tvorbe, zvyčajne šitý na kartónovom koliesku rozdeleným na nepárny počet dielov; pozri *formát kruhový*

tenebrismus - lat. tenebrae – „temnota“

-jedna z podôb *temnosvitu* v talianskom a španielskom barokovom maliarstve 17.st; akýsi náprotivok renesančného hmlového *šerosvitu*, v talianskom umení zvanom *sfumato* (pozri *Leonardo da Vinci*); tenebrismus bol založený na veľkých rozdieloch svetla a tieňa a talianske renesančné maliarstvo *quattrocenta* takýto spôsob temnosvitu nazývalo *chiaroscuro*; veľké kontrasty svetla a tieňa, v ktorých predmety vystupujú z temného pozadia a okolia a vytvárajú kontrastné, dramatické svetelné efekty; obľúbený v *renesancii* a *baroku*; (*Caravaggio*)

J. Tintoreto: Ukrižovanie Krista (16.st.)

Caravaggio: Povolanie sv. Matúša

G. de La Tour: Narodenie Krista (1645-1648)

J. de Ribera: Dávid s hlavou Goliáša (1620-1630)

J. Lievens: Portrét mladého muža (tenebrizmus, 17.st.)

tengu - bois noir

Tengu - japon. 天狗 – „nebeský pes“; je typ legendárneho tvora v japonskom ľudovom náboženstve (pozri *japonský folklór*) a tiež druh *šintoistického* boha (kami), alebo *démon* (nadprirodzená bytosť); nebeské psy sú tradične predstavované s ľudskými i vtáčimi vlastnosťami; najskôr Tengu zobrazované so zobákmi, ale táto funkcia je často humanizovaná na neprirodzene dlhý nos, ktorý dnes všeobecne považovaný za určujúci charakteristiku Tengu v ľudových predstavách; budhizmus dlho si myslel, že Tengu boli nebezpeční démoni a boli predzvesťou vojny; ich imidž postupne zmäkol do podoby ochranných, avšak stále nebezpečných duchov hôr a lesov; Tengu sú spojené s *asketickou* praxou známou ako Shugendo a zvyčajne sa odevom odlišujú od svojich nasledovníkov yamabushi

<http://en.wikipedia.org/wiki/Tengu>

Kawanabe Kyosai: Tengu a budhistický mních (19.st.)

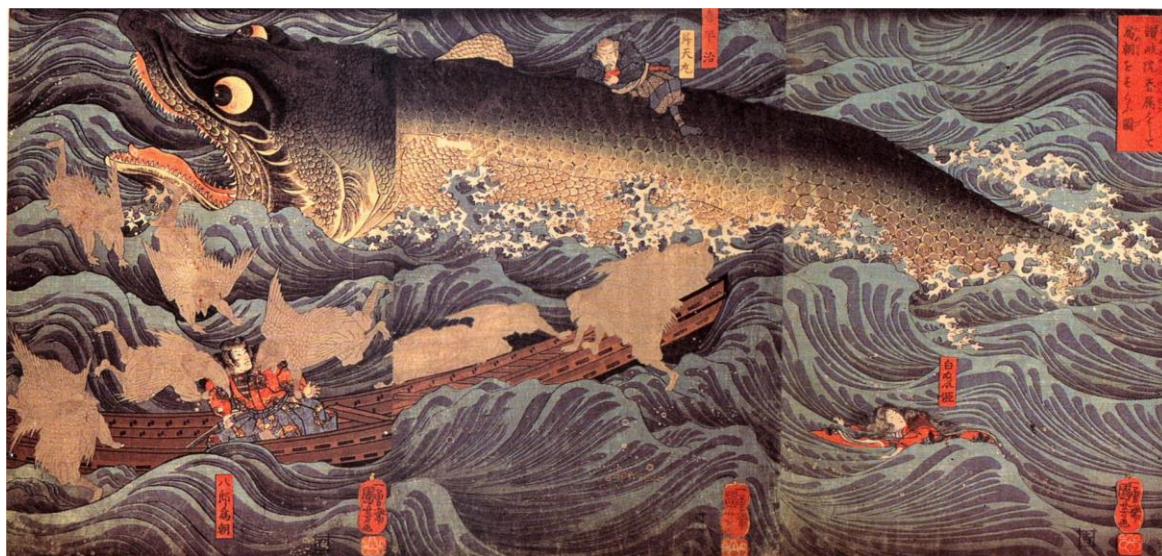
Utagawa Kuniyoshi: Oki no Jiro Hiroar zabíja monštruózneho Kengu (19.st.)

Utagawa Kuniyoshi: Slon chytá letiaceho Tengu (19.st.)

Utagawa Kuniyoshi: Tametomoa zachránil z mora netvory Tengu (detail, 19.st.)

Utagawa Kuniyoshi: Tametomoa zachránil z mora netvory Tengu (19.st.)

Utagawa Kuniyoshi: Tengu (19.st.)

Tenniel John -

https://www.google.sk/search?q=%C5%A1achov%C3%A9+stoly+historick%C3%A9&tbm=isch&tbs=rimg:CUZBcm47SxuLijfE_1wGfldgui6kA_1hMbc2AWrN3bia1obKaPjWxf0kCeXXqK_1NaUp55FidTl_1XUCdERZ41KojseBCoSCd8T_1AZ-V2C6EWK6msycxPgpKhIJLqQD-ExtzYARCvybyrkvke0qEglas3duJrWhshFiuprMnMT4KSoSCZo-NbF_1SQJ5EQ_1X3VRBryB9KhIJcqor81pSnnkROp5zXTz5nTYqEgkWJ1OX9dQJ0RFcru3qQdyiGSoSCRFnjUqiOx4EEY3YBT_1rs9G1&tbo=u&sa=X&ved=0ahUKEwjWlPe-lrzWAhXImLQKHVMwAoEQ9C8IHw&biw=1901&bih=963&dpr=1#imgsrc=8fketvmqsE-nqM:

J. Tenniel: Through the Looking Glass and what Alice found there (kreba, ilustrácia z knihy L. Carroila)